

6.3.2018

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Lahden kaupungin lausunto hallituksen esitykseen eduskunnalle lukiolaiksi ja laiksi ylioppilastutkinnon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

Esityksen pääasiallinen sisältö

Esitys liittyy pääministeri Juha Sipilän hallituksen toimintasuunnitelman mukaiseen lukiokoulutuksen uudistukseen. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi lukiolaki. Laki ja sen nojalla annettava valtioneuvoston asetus korvaisivat voimassa olevan lukiolain ja -asetuksen.

Lahden kaupungin lausunto

Ehdotetulla lailla uudistettaisiin lukiokoulutuksen rakennetta. Tavoitteena on edistää nykyistä laajempien opintojaksojen ja oppiainerajat ylittävien opintojen järjestämistä ja opiskelijoiden laaja-alaisen osaamisen kehittymistä lukio-opintojen aikana. Lukiokoulutus olisi edelleen kolmivuotinen koulutus, jota järjestettäisiin erikseen nuorille ja aikuisille tarkoitettuina oppimäärinä.

Oppimäärien ja niihin kuuluvien opintojen mitoituksen perusteena käytettäisiin opintopisteitä. Opintojen rakenteesta ja laajuuksista säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Oppiaineita ja niihin kuuluvien opintojen määrää tai pakollisuutta ei ole tarkoitus muuttaa nykytilaan nähden, mutta koulutuksen järjestäjä päättäisi pääosin minkä laajuisina opintojaksoina opinnot järjestetään.

Lukiokoulutuksen rakenteen uudistamisen tavoite on kannatettava. Opintojen mitoituksena käytettäviä opintopisteitä pitäisi kehittää siihen suuntaan, että ne olisivat vertailukelpoisia korkea-asteen opintopisteiden kanssa. Ehdotetussa lakiesityksessä annettaisiin koulutuksen järjestäjälle mahdollisuus päättää opintojaksojen laajuudesta. Täysin vapaa päätösvalta voi johtaa tilanteeseen (esim. lukion vaihdon yhteydessä), jossa suoritettujen opintojen vertailtavuus vaikeutuu. Lain tasolla täytyisi mainita vain eri oppiaineryhmät, ei yksittäisiä oppiaineita. Edelliseen lukiolakiin verrattuna terveystietoa ei enää mainita ehdotetussa lukiolaissa, mutta uskonto ja elämäntutkimustieto mainitaan edelleen uudessa lakiesityksessä. Pakollisten opintojen määrää pitäisi vähentää opiskelijoiden opintojen valinnanvapauden lisäämiseksi.

Ehdotetun lain tavoitteena on edistää lukiolaisten hyvinvointia, tukea opiskelijoita heidän opinnoissaan sekä sujuvoittaa siirtymistä jatko-opintoihin. Opiskelijalla olisi oikeus saada säännöllisesti tarpeidensa mukaista henkilökohtaista ja muuta opintojen ja jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää ohjausta. Ohjausta annettaisiin myös opiskelijoille, joiden opiskeluoikeus on päättymässä tai jotka ovat eroamassa, sekä henkilöille, jotka lukiokoulutuksen oppimäärän suorittamisen jälkeen eivät ole saaneet jatko-opiskelupaikkaa.

Lukiolaisten hyvinvoinnin edistäminen, opintojen tukeminen ja jatko- opintoihin siirtymisen sujuvoittaminen ovat tavoittelemisen arvoisia tavoitteita. Opintojen jälkeinen opinto- ohjaus vaatii huomattavasti lisäresursseja, jotka olisi otettava huomioon lukiokoulutuksen rahoituksessa.

Ehdotetussa laissa säädettäisiin oppimisen tuesta lukiokoulutuksessa. Opiskelijalla, jolla on oppimisvaikeuksien vuoksi vaikeuksia suoritua opinnoistaan, olisi oikeus saada erityisopetusta ja muuta oppimisen tukea. Henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisesta säädettäisiin laissa.

Oppimisen tukea annetaan jo tällä hetkellä laajasti lukiokoulutuksessa. Kirjaamalla se lakiin varmistetaan jokaisen opiskelijan oikeus tukitoimenpiteisiin. Lukiokoulutuksessa termi ”oppimisen tukeminen” kuvaa paremmin kuin termi ”erityisopetus” toiminnan luonnetta, joka eroaa huomattavasti perusopetuksen erityisopetuksesta.

Ehdotetussa laissa vahvistettaisiin lisäksi lukiokoulutuksen järjestäjien yhteistyövelvoitteita erityisesti lukioden ja korkeakoulujen välisen yhteistyön osalta. Osa lukiokoulutuksen oppimäärän opinnoista olisi järjestettävä yhteistyössä yhden tai useamman korkeakoulun kanssa. Opetus olisi lisäksi järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan.

Yhteistyövelvoitteessa korkeakoulujen kanssa on huolehdittava siitä, että se on tasapuolinen eri lukiokoulutuksen järjestäjien kesken riippumatta esimerkiksi lukion maantieteellisestä sijainnista tai siitä sijaitseeko korkeakoulutoimintaa lukiopaikkakunnalla. Yhteistyövelvoitteen täytyisi koskea myös korkeakouluja.

Lisäksi muutettaisiin ylioppilastutkinnon järjestämisestä annettua lakia. Ylioppilastutkinnon kokeiden uusimiskertoja koskevista rajoituksista luovuttaisiin ja koulutuksen järjestäjälle säädettäisiin velvollisuus järjestää kokeet myös uusijoille ja tutkinnon täydentäjille. Voimassa olevaan lukiolakiin sisältyvät ylioppilastutkintoa ja ylioppilastutkintolautakuntaa koskevat säännökset siirrettäisiin ylioppilastutkinnon järjestämisestä annettuun lakiin.

Rajaton ylioppilastutkinnon kokeiden uusiminen tuo koulutuksen järjestäjille ennalta vaikeasti arvioitavaa lisätyötä ja resurssien tarvetta: Sähköisen ylioppilastutkinnon myötä tilojen riittävyys asettaa koulutuksen järjestäjät suurten ongelmien eteen jo olemassa olevien kokelaiden tilojen suhteen. Suuri määrä uusia kokelaita johtaa nopeasti tilanteeseen, että lukioden tilakapasiteetti ei riitä.

Toisaalta uusijat kasvattavat järjestelyjen vaatimia resursseja. Koulutuksen järjestäjälle pitäisi korvata uusijoista aiheutuva lisätyö. Jo opiskelijoiden uusimiseen suhtautumisen kannalta olisi suositeltavaa, että uusimisesta perittäisiin kohtuullinen korvaus esimerkiksi nykyisen yhden uusimiskerran jälkeen. Lisäksi Gaudeamus Igitur -työryhmän esitys (3 uusintaa hylätyn kokeen suorittamiseksi ja 2 uusintaa hyväksytyyn kokeen suorittamiseksi) olisi kannatettava.

Ehdotetut lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 1 päivänä elokuuta 2019. Lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteet uudistettaisiin vuosien 2019–2020 aikana ja niiden mukaan laaditut opetussuunnitelmat otettaisiin käyttöön syksyllä 2021 alkavasta lukiokoulutuksesta lukien.

Heikki Turunen
lukiojohtaja
044 416 1330
heikki.turunen@lahti.fi